

**Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы
Түбән Биш авыл жирлеге Советы**

КАРАРЫ

№ 162

«31» гыйнвар 2025 ел

Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы Түбән Биш авыл жирлеге Уставына үзгәрешләр кертү турында

«Россия Федерациясенә аерым закон актларына үзгәрешләр кертү һәм Россия Федерациясенә аерым закон актларының (закон актлары нигезләмәләренә) үз көчләрен югалтуын тану турында» 2024 елның 8 августындагы 232-ФЗ номерлы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законның 14 һәм 16 статьяларына үзгәрешләр кертү хакында» 2024 елның 22 июлендәге 213-ФЗ номерлы Федераль законнар, «Татарстан Республикасының аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2024 елның 12 октябрдәге 81-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы белән, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 44 статьясы белән, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 7 статьясы нигезендә, Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы Түбән Биш авыл жирлеге Уставына таянып, Зэй муниципаль районы Түбән Биш авыл жирлегенә Уставы нигезләмәләрен, гамәлдәге законнарга туры китерү максатыннан, Түбән Биш авыл жирлеге Советы карар итте:

1. Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы Түбән Биш авыл жирлеге Уставына кушымта нигезендә үзгәрешләр кертүгә.
2. Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы Түбән Биш авыл жирлеге Уставына кертелгән үзгәрешләргә дөүләт теркәвенә алу өчен Россия Федерациясе Юстиция министрлыгының Татарстан Республикасы буенча идарәсенә жибәрүгә.
3. Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы Түбән Биш авыл жирлеге Уставына кертелгән үзгәрешләргә дөүләт теркәвенә алынганнан соң билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарырга.
4. Карар дөүләт теркәве узганнан соң һәм билгеләнгән тәртиптә басылып чыкканнан соң үз көченә керә.
5. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз жаваплылыгында калдырам.

**Совет рәисе,
авыл жирлеге башлыгы**

А.Р.Гильфанова

Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы Түбән Биш авыл жирлеге Советының 2025-елның 31 гыйнварендәге 162 номерлы карарына кушымта

Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы Түбән Биш авыл жирлеге Уставына үзгәрешләр

Зэй муниципаль районы Түбән Биш авыл жирлеге Уставына түбәндәге эчтәлектәге үзгәрешләр кертергә:

1. 1 статьяның 2 өлешен түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«2. Муниципаль берәмлекнең рәсми исеме – «Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районының Түбән Биш авыл жирлеге», кыскартылган атамасы «Түбән Биш авыл жирлеге» (текст буенча алга таба-авыл жирлеге)»;

2. 5 статьяның 1 өлешенә түбәндәге эчтәлекле 20 пункт өстәргә:

«20) «Шәхси ярдәмче хужалык турында» 2003 елның 7 июлендәге 112-ФЗ номерлы Федераль закон, хужалык кенәгәләрендә гражданнар алып бара торган шәхси ярдәмче хужалыкларны исәпкә алуны гамәлгә ашыру.»;

3. 11 статьяның 7 өлешендәге икенче абзацында «жирлек сайлау комиссиясе» сүзләрен «тиешле референдум комиссиясе» сүзләренә, «Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте башкарма органы» сүзләрен «Татарстан Республикасы башкарма органы» сүзләренә алмаштырырга.;

4. 12 статьяның 3 өлешендә дүртенче жөмләнә түбәндәге редакциядә бәян итәргә: «Федераль законда билгеләнгән очрақларда муниципаль сайлаулар тиешле сайлау комиссиясе яисә суд тарафыннан билгеләнә.»;

5. 13 статьяда:

а) 5 өлештә «жирлек сайлау комиссиясен» сүзләрен «жирле референдум эзерләүне һәм уздыруны оештыручы сайлау комиссиясен» сүзләренә алмаштырырга.;

б) 8 өлешне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«8. Инициатив төркем үтенечнамәсен жирле референдумны эзерләүне һәм уздыруны оештыручы сайлау комиссиясе караганда, жирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирүне жирлек Советы билгеләгәндә, тиешле депутат аны чакыртып алу өчен нигез буларак күрсәтелә торган хәлләр турында аңлатмалар бирергә, кирәкле документларны тапшырырга хокуклы. Күрсәтелгән депутат жирле референдумны эзерләүне һәм уздыруны оештыручы сайлау комиссиясе, жирлек советы утырышларын уздыру көненә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча алдан ук, аларны уздыру вакыты һәм урыны турында язмага хәбәр ителергә тиеш.»;

в) 12 өлештә «жирлек сайлау комиссиясе» сүзләрен «жирле референдум эзерләүне һәм уздыруны оештыручы сайлау комиссиясе» сүзләренә алмаштырырга.;

6. 18.1 статьяның 5 өлешендәге икенче абзацында «1-7 пунктларында» сүзләрен «1 - 7 һәм 9.2 пунктларында» сүзләренә алмаштырырга.;

7. 22 статьяның 3 өлешендә:

а) 2,3,4,5.1 пунктларны үз көчләрен югалткан дип танырга;

б) 5 пунктны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«5) жирлек составына керүче торак пунктта әлеге торак пункт территориясендә гражданның үзара салым акчаларын кертү һәм алардан файдалану мәсьәләсе буенча;»;

8. 29 статьяда:

а) 7 өлештә «(Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенә югары башкарма органы житәкчесе) (Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенә югары башкарма органы житәкчесе)» сүзләрен төшереп калдырырга.;

б) 8 өлештә «(Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенә югары башкарма органы житәкчесе)» сүзләрен төшереп калдырырга.;

9. 32 статьяда:

а) 14 пунктны үз көчен югалткан дип танырга;

б) түбәндәге эчтәлекле 31 пункт өстәргә:

«31) муниципаль хокукый актларны бастыру, муниципаль берәмлек халкы игътибарына рәсми мәгълүмат житкерү өчен басма массакуләм мәгълүмат чарасы һәм (яки) челтәр басмасы булдыру;»

10. 37 статьяның 3 өлешендә «жирлек сайлау комиссиясе» сүзләрен «муниципаль сайлауларны эзерләүне һәм уздыруны оештыручы сайлау комиссиясе» сүзләренә алмаштырырга.;

11. 39 статьяда:

а) 1 өлешкә түбәндәге эчтәлекле 10.1 пункт өстәргә:

«10.1) аның чит ил агенты статусын алуы;»;

б) 3 өлештә «1 өлешенә 1-7, 10 һәм 11 пунктларында» сүзләрен «1 өлешенә 1-7, 10, 10.1 һәм 11 пунктларында» сүзләренә алмаштырырга.;

в) 7 өлештә «Татарстан Республикасы Президенты (Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенә югары башкарма органы житәкчесе)» сүзләрен «Татарстан Республикасы Башлыгы (Рәис)» сүзләренә алмаштырырга.;

12. 40 статьяга түбәндәге эчтәлекле 5 өлеш өстәргә:

«5. Жирлек башлыгы бер үк вакытта жирлек советын һәм жирлек башкарма комитетын житәкли.»;

13. 41 статьяның 1 өлешендәге икенче абзацында «Татарстан Республикасы Президенты» сүзләрен «Татарстан Республикасы Башлыгы (Рәис)» сүзләренә алмаштырырга.;

14. В пункте 2 части 7 статьи 42:

а) «а» пунктчасында «муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратына,» сүзләрен төшереп калдырырга.;

б) «б» пунктчасын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«б) коммерциячел булмаган оешма белән идарә итүдә (сәяси партия идарәсендә, һөнәри берлек органында, шул исәптән жирле үзидарә органында төзелгән беренчел профсоюз оешмасында катнашудан, башка ижтимагый оешма, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативлары съездында (конференциясендә) яисә гомуми жыелышында, күчемсез мөлкәт милекчеләре ширкәтендә катнашудан тыш) Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы башлыгына (Рәисенә) алдан хәбәр итеп, түләүсез нигездә катнашу;»;

15. 44 статьяның 4.1 өлешендә «Татарстан Республикасы Президенты (Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенен югары башкарма органы житәкчесе)» сүзләрен «Татарстан Республикасы Башлыгы (Рәис)» сүзләренә алмаштырырга»;

16. 47 статьяда:

а) 5 пунктның 6 абзацын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«- балалар һәм яшьләр белән эшләү чараларын оештыра һәм гамәлгә ашыра, яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыруда катнаша, яшьләрнең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен тәмин итү һәм яклау чараларын эшли һәм гамәлгә ашыра, яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыруның төп юнәлешләре буенча муниципаль программалар эшли һәм гамәлгә ашыра, жирлектә яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыруга мониторинг оештыра һәм гамәлгә ашыра;»;

б) 9 пунктка түбәндәге эчтәлекле абзац өстәргә:

«- «Шәхси ярдәмче хужалык турында» 2003 елның 7 июлендәге 112-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә хужалык кенәгәләрендә гражданның алып бара торган шәхси ярдәмче хужалыкларны исәпкә ала.»;

17. 69 статьяны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«69 Статья муниципаль хокукый актларны халыкка житкерү һәм аларның үз көчләренә керү тәртибе

1. Кеше һәм гражданның хокукларына, ирекләренә һәм бурычларына кагылышлы муниципаль норматив хокукый актлар, гамәлгә куючысы жирлек булган оешмаларның хокукый статусын билгели торган муниципаль норматив хокукый актлар, шулай ук жирле үзидарә органнары арасында төзелә торган килешүләр алар рәсми халыкка игълан ителгәннән соң үз көченә керә.

2. Муниципаль норматив хокукый акты, шул исәптән жирле үзидарә органнары арасында төзелгән килешүне рәсми игълан итү булып түбәндәгеләр тора:

1) Тулы текстны Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматның рәсми порталында рәсми бастырып чыгару (<https://pravo.tatarstan.ru>; ЭЛ массакуләм мәгълүмат чарасы буларак теркәлү турында таныклык по ФС77-60244 бирелгән 17.12.2013 элементә, мәгълүмати технологияләр һәм массакуләм

коммуникациялар өлкәсендә күзәтчелек буенча Федераль хезмәт (Роскомнадзор) яисә «Яңа Зәй» газетасында, массакуләм мәгълүмат чарасы буларак теркәлү турында таныклык по ФС7-4764 ПИ бирелгән 30.11.2007 массакуләм коммуникациялар һәм мәдәни мирасны саклау өлкәсендә законнарның үтәләшен күзәтчелек итү хезмәте;

2) Зәй муниципаль районының «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәгә рәсми сайтында урнаштыру <https://zaink.tatarstan.ru>.

3) адреслар буенча урнашкан мәгълүмат стендларында урнаштыру:
Татарстан Республикасы, Зәй районы, Түбән Биш ав., Үзәк ур., 47 йорт;
Татарстан Республикасы, Зәй районы, Куш-Елга ав., Закир Сәлимов ур., 9 йорт;
Татарстан Республикасы, Зәй районы, Шыкмай ав., Үзәк ур., 65А йорт;
Татарстан Республикасы, Зәй районы, Пуст-Ашит ав., Тукай ур., 19 йорт.

3. Гражданнарның Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталына керүен тәмин итү өчен түбәндәгә адрес буенча урнашкан «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәренә тоташу пункты эшли: Татарстан Республикасы, Зәй районы, Түбән Биш ав., Үзәк ур., 46 йорт (жирлек башкарма комитеты).

4. Жирле үзидарә органнары арасында төзелә торган муниципаль норматив хокукый актлар, килешүләр аларны имзалаган көннән алып жиде көн эчендә, таратуы федераль закон белән чикләнган белешмәләр булган муниципаль хокукый актлардан яисә аларның аерым нигезләмәләреннән тыш, халыкка игълан ителә.

5. Жирлек Советының салымнар һәм жыемнар турындагы норматив хокукый актлары Россия Федерациясе Салым кодексы нигезендә үз көченә керә.

6. Әлегә статьяның 1 пунктында күрсәтелмәгән муниципаль хокукый актлар имза салынган көннән үз көченә керә, әгәр акт үзе тарафыннан башкасы билгеләнмәгән булса.

7. «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә тиешле сайтларның доменнарын һәм муниципаль хокукый актларны, шул исәптән жирле үзидарә органнары арасында төзелгән килешүләргә халыкка чыгару (рәсми бастырып чыгару) гамәлгә ашырыла торган массакуләм мәгълүмат чаралары буларак аларны теркәү турында белешмәләргә күрсәтеп, вакытлы матбугат басмалары, челтәр басмалары исемлегә жирлек башлыгының хокукый актын бастырып чыгару юлы белән бөтен игътибарга житкерелә.»;

18. 72 статьяга түбәндәгә эчтәлекле 3 өлеш өстәргә:

«3. Жирле үзидарә органнары муниципаль милектәгә электр челтәре оешмасы яисә Татарстан Республикасы чикләрендә эшләүче территориаль челтәр оешмасы системасындагы электр челтәре хужалыгы объектларын, Россия Федерациясенә электр энергетикасы турындагы законнарында билгеләнган очракларда, тәртиптә һәм шартларда түләүсез биләүгә һәм алардан файдалануга тапшыруны гамәлгә ашыра.».